

Art. 492. ^[1] De vrederechter kan ten aanzien van de persoon bedoeld in de artikelen 488/1 en 488/2 een rechterlijke beschermingsmaatregel bevelen wanneer en in de mate hij vaststelt dat dit noodzakelijk is en dat de bestaande wettelijke of buitengerechtigelijke bescherming niet volstaat.

[2...]²

De buitengerechtigelijke beschermingsmaatregel blijft van toepassing in de mate dat hij verenigbaar is met de rechterlijke beschermingsmaatregel. In voorkomend geval bepaalt de vrederechter de voorwaarden waaronder de lastgeving verder kan worden uitgevoerd.^[1]

(1) *W. 25.04.2014, art. 186 (BS 14.05.2014); Inwerkingtreding: 01.09.2014*

(2) *W. 21.12.2018, art. 10 (BS 31.12.2018); Inwerkingtreding: 01.03.2019 (art. 98)*

Art. 492/1. § 1. De vrederechter die een rechterlijke beschermingsmaatregel met betrekking tot de persoon beveelt, bepaalt de handelingen in verband met de persoon waarvoor de beschermde persoon onbekwaam is, met inachtneming van de persoonlijke omstandigheden en zijn gezondheidstoestand. Hij somt deze handelingen uitdrukkelijk op in zijn beschikking.

Bij gebreke van aanwijzingen in de in het eerste lid bedoelde beschikking blijft de beschermde persoon bekwam voor alle handelingen in verband met zijn persoon.

De vrederechter oordeelt in zijn beschikking in ieder geval uitdrukkelijk over de bekwaamheid van de beschermde persoon met betrekking tot:

1° de keuze van zijn verblijfplaats;

2° het geven van de toestemming tot huwen bedoeld in artikel 75 en 146;

3° het instellen van en zich verweren tegen een vordering tot nietigverklaring van het huwelijk, bedoeld in de artikelen 180, 184 en 192;

4° het instellen van en zich verweren tegen een vordering tot echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk, bedoeld in artikel 229;

5° het indienen van een verzoek tot echtscheiding door onderlinge toestemming bedoeld in artikel 230;

6° het instellen van en zich verweren tegen een vordering tot scheiding van tafel en bed bedoeld in artikel 311bis;

7° het erkennen van een kind overeenkomstig ^[1] artikel 328[]];

8° het voeren van gedingen als eiser of als verweerder betreffende zijn afstamming bedoeld in boek I, titel VII;

9° de uitoefening van het ouderlijk gezag over de persoon van de minderjarige, bedoeld in boek I, titel IX ^[1] en van de ouderlijke prerogatieven[]];

10° de aflegging van een verklaring van wettelijke samenwoning bedoeld in artikel 1476, § 1, alsook de beëindiging van de wettelijke samenwoning, bedoeld in artikel 1476, § 2;

11° in voorkomend geval, het afleggen van een verklaring tot verkrijging van de Belgische nationaliteit, bedoeld in hoofdstuk III van het Wetboek van de Belgische nationaliteit van 28 juni 1984;

12° de uitoefening van de rechten bedoeld in de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van de persoonsgegevens;

13° de uitoefening van het recht bedoeld in de wet van 23 juni 1961 betreffende het recht tot antwoord;

14° het richten van een verzoek tot naams- of voornaamswijziging, bedoeld in artikel 2 van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen;

15° [...]⁴

16° het verlenen van de toestemming om een experiment op de menselijke persoon uit te voeren overeenkomstig artikel 6 van de wet van 7 mei 2004 inzake experimenten op de menselijke persoon;

17° het verlenen van de toestemming tot het wegnemen van organen zoals bedoeld in artikel 5 of artikel 10 van de wet van 13 juni 1986 betreffende het wegnemen en transplanteren van organen ^[4] of het verzet daartegen overeenkomstig artikel 10 van dezelfde wet[]];

18° de uitoefening van het recht op weigering om een autopsie uit te voeren op zijn kind van minder dan achttien maanden, bedoeld in artikel 3 van de wet van 26 maart 2003 houdende regeling van de autopsie na het onverwachte en medisch onverklaarde overlijden van een kind van minder dan achttien maanden;

19° ^[4] het verlenen van de toestemming tot de wegneming van lichaamsmateriaal bij levenden bedoeld in de artikelen 10, 12 en 20, § 1, van de wet van 19 december 2008 inzake het verkrijgen en het gebruik van menselijk lichaamsmateriaal met het oog op de geneeskundige toepassing op de mens of het wetenschappelijk onderzoek, of het verzet daartegen overeenkomstig de artikelen 12 en 20, § 2, van dezelfde wet[]];

^[3] 20° de uitoefening van activiteiten van wapenhandelaar, tussenpersoon, wapenverzamelaar of van andere personen bedoeld in hoofdstuk IV van de wet van 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens.[]]³

^[5] 21° de ondertekening of authenticatie met behulp van de elektronische identiteitskaart overeenkomstig artikel 6, § 7, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen;

22° de aflegging van de in artikel 135/1 bedoelde aangifte van de overtuiging dat het geslacht vermeld in de akte van geboorte niet overeenstemt met de innerlijk beleefde genderidentiteit.[]]⁵

^[4] De rechter spreekt zich in alle gevallen ook uit over de bevoegdheid van de bewindvoerder om de rechten van de patiënt uit te oefenen op basis van artikel 14, § 2, van de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt voor het geval hij zelf deze rechten niet kan uitoefenen volgens voornoemde wet.[]]⁴

^[1] De onbekwaamheid om het ouderlijk gezag bedoeld in het derde lid, 9° uit te oefenen, heeft de onbe-

kwaamheid voor de uitoefening van het wettelijk bevoegd in § 2, derde lid, 17° tot gevolg.]¹

§ 2. De vrederechter die een rechterlijke beschermingsmaatregel met betrekking tot de goederen beveelt, bepaalt, met inachtneming van de persoonlijke omstandigheden, van de aard en de samenstelling van de te beheren goederen en van de gezondheidstoestand van de beschermde persoon, de handelingen of categorieën van handelingen in verband met de goederen waarvoor deze onbekwaam is.

Bij gebreke van aanwijzingen in de in het eerste lid bedoelde beschikking is de beschermde persoon bekwaaam voor alle handelingen met betrekking tot de goederen.

De vrederechter oordeelt in zijn beschikking in ieder geval uitdrukkelijk over de bekwaamheid van de beschermde persoon met betrekking tot:

1° het vervreemden van zijn goederen;

2° het aangaan van een lening;

3° het in pand geven of hypothekeken van zijn goederen alsook het geven van de toestemming tot doorhaling van een hypothecaire inschrijving, met of zonder kwijting, en van de overschrijving van een bevel tot uitvoerend beslag zonder betaling;

4° het afsluiten van een pachtcontract, een handelshuurovereenkomst of een gewone huurovereenkomst [⁴...]⁴;

5° het aanvaarden of verwerpen van een nalatenschap, een algemeen legaat of een legaat onder algemeen titel;

6° het aanvaarden van een schenking of een legaat onder bijzondere titel;

7° het optreden in rechte als eiser en verweerder;

8° het afsluiten van een overeenkomst van onverdeeldheid;

9° het aankopen van een onroerend goed;

10° het aangaan van een dading of het afsluiten van een arbitrageovereenkomst;

11° het voortzetten van een handelszaak;

12° het berusten in een vordering betreffende onroerende rechten;

13° het schenken onder levenden;

14° het aangaan of wijzigen van een huwelijkscontract;

[¹ 14/1° een overeenkomst als bedoeld in artikel 1478, vierde lid, af te sluiten en te wijzigen;]¹

15° het maken of herroepen van een uiterste wilsbeschikking;

16° het stellen van handelingen met betrekking tot het dagelijkse beheer;

17° de uitoefening van het wettelijk bewind over de goederen van de minderjarige bedoeld in boek I, titel IX;

[² 18° het aangaan van een door de wet toegelaten erfovereenkomst;]²

[⁴ 19° de uitoefening van zijn rechten en plichten in fiscale en sociale zaken;

20° het aangaan van periodieke schulden.]⁴

In voorkomend geval verduidelijkt de vrederechter in zijn beschikking welke de in het derde lid, 16°, bedoel-

de handelingen zijn die betrekking hebben op het dagelijkse beheer [⁴ en of en onder welke voorwaarden de beschermde persoon een bankkaart kan gebruiken om die handelingen te stellen]⁴.

§ 3. Ingeval de vrederechter zowel een rechterlijke beschermingsmaatregel met betrekking tot de persoon als een rechterlijke beschermingsmaatregel met betrekking tot de goederen beveelt, bepaalt hij in twee onderscheiden delen van zijn beschikking de handelingen met betrekking tot de persoon en de handelingen met betrekking tot de goederen waarvoor de beschermde persoon onbekwaam is.

W. 17.03.2013, art. 42; Inwerkingtreding: 01.09.2014 (art. 233) zoals gewijzigd bij art. 22 W. 12.05.2014

(1) W. 25.04.2014, art. 187 (BS 14.05.2014); Inwerkingtreding: 01.09.2014

(2) W. 31.07.2017, art. 5 (BS 01.09.2017); Inwerkingtreding: 01.09.2018 (art. 73)

(3) W. 07.01.2018, art. 29 (BS 12.01.2018); Inwerkingtreding: 22.01.2018

(4) W. 21.12.2018, art. 11, a)-c) en e)-h) (BS 31.12.2018); Inwerkingtreding: 01.03.2019 (art. 98)

(5) W. 21.12.2018, art. 11, d) (BS 31.12.2018); Inwerkingtreding: 31.03.2019 (art. 98)

[Art. 492/2. De vrederechter kan de vertegenwoordiging bij het verrichten van een rechtshandeling of proceshandeling slechts bevelen ingeval de bijstand bij het verrichten van die handeling niet volstaat.

Indien de beschikking geen andersluidende aanwijzing bevat, wordt de beschermde persoon alleen bijgestaan bij het verrichten van de handelingen waarvoor hij onbekwaam is verklaard.

Ten aanzien van een in artikel 488/2 bedoelde persoon kan de vrederechter enkel de bijstand bevelen bij bepaalde of alle handelingen die betrekking hebben op de goederen van de beschermde persoon.]

W. 17.03.2013, art. 43; Inwerkingtreding: 01.09.2014 (art. 233) zoals gewijzigd bij art. 22 W. 12.05.2014

Art. 492/3. De rechterlijke beschermingsmaatregel heeft gevolgen vanaf de bekendmaking van de beschikking in het Belgisch Staatsblad wat betreft de handelingen bedoeld in [¹ de artikelen 499/7, §§ 1 en 2, 905, 1397/1 en 1478, vierde lid]¹ [² evenals de door de wet toegelaten erfovereenkomsten]². Voor de andere handelingen heeft de rechterlijke beschermingsmaatregel gevolgen vanaf de indiening van het verzoekschrift tot aanstelling van een bewindvoerder.]

W. 17.03.2013, art. 44; Inwerkingtreding: 01.09.2014 (art. 233) zoals gewijzigd bij art. 22 W. 12.05.2014

(1) W. 12.05.2014, art. 13; Inwerkingtreding: 01.09.2014

(2) W. 31.07.2017, art. 6 (BS 01.09.2017); Inwerkingtreding: 01.09.2018 (art. 73)

Art. 492/4. De vrederechter kan te allen tijde hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van de beschermde persoon of diens vertrouwenspersoon of bewindvoerder of van elke belanghebbende evenals van de procureur des Konings, bij een met redenen omklede beschikking, een einde maken aan de rechterlijke beschermingsmaatregel of de inhoud ervan wijzigen. [¹...]¹. In voorkomend geval eindigt de rechterlijke beschermingsmaatregel op de dag van de beschikking.

[¹ De vrederechter evalueert de rechterlijke beschermingsmaatregel ambtshalve indien hij het nodig acht of indien er zich een fundamentele wijziging in de omstandigheden heeft voorgedaan en handelt, in voorkomend geval, overeenkomstig het eerste lid. De bewindvoerder brengt de vrederechter op de hoogte telkens er zich een fundamentele wijziging in de omstandigheden heeft voorgedaan.]¹

De rechterlijke beschermingsmaatregel eindigt van rechtswege in geval van overlijden van de beschermde persoon, door het verstrijken van de duur waarvoor hij is genomen of in geval van toekenning van de definitieve invrijheidstelling aan de geïnterneerde. Het openbaar ministerie geeft de vrederechter kennis van de definitieve invrijheidstelling van de geïnterneerde.
W. 17.03.2013, art. 45; Inwerkingtreding: 01.09.2014 (art. 233) zoals gewijzigd bij art. 22 W. 12.05.2014

(1) W. 21.12.2018, art. 12 (BS 31.12.2018); Inwerkingtreding: 01.03.2019 (art. 98). De nadere regels inzake de evaluatie van de beschermingsmaatregelen zijn van toepassing op de gerechtelijke beschermingsmaatregelen die minder dan twee jaar voor de inwerkingtreding van deze wet getroffen werden (art. 95)

Art. 492/5. [...]

W. 21.12.2018, art. 13 (BS 31.12.2018); Inwerkingtreding: 01.03.2019 (art. 98)

[Onderafdeling III. Sanctiëring]

W. 17.03.2013, art. 47; Inwerkingtreding: 01.09.2014 (art. 233) zoals gewijzigd bij art. 22 W. 12.05.2014

Art. 493. § 1. De handelingen die door de beschermde persoon zijn verricht in strijd met zijn overeenkomstig artikel 492/1, § 1, vastgestelde onbekwaamheid met betrekking tot zijn persoon, zijn rechtens nietig.

Indien de in het eerste lid bedoelde handelingen voorwaardelijk werden toegestaan door de vrederechter maar door de beschermde persoon werden verricht zonder dat die voorwaarden in acht werden genomen, kan de nietigheid van die handelingen worden ingeroepen.

§ 2. De in [¹ de artikelen 499/7, § 2, 905, 1397/1 en 1478, vierde lid bedoelde voorwaarden,]¹ bedoelde handelingen [², evenals de door de wet toegelaten erfovereenkomsten,]² die door de beschermde persoon zijn verricht in strijd met zijn overeenkomstig artikel 492/1, § 2, vastgestelde onbekwaamheid met betrekking tot zijn goederen, zijn rechtens nietig.

Onder voorbehoud van het eerste lid, zijn de handelingen die door de beschermde persoon zijn verricht in strijd met zijn onbekwaamheid met betrekking tot zijn goederen, vastgesteld overeenkomstig artikel 492/1, § 2, nietig in geval van benadeling. De nietigheid wordt door de rechter beoordeeld rekening houdend met de rechten van derden te goeder trouw. De rechter kan echter de verbintenissen die de beschermde persoon door aankopen op een andere wijze mocht hebben aangegaan ook verminderen, ingeval zij buitensporig zijn; de rechter houdt daarbij rekening met het vermogen van de beschermde persoon, de goede trouw van de personen die met hem hebben gehandeld en het nut of de nuttelosheid van de uitgaven.

Indien handelingen bedoeld in de artikelen 905 [¹, 1397/1 en 1478, vierde lid]¹ [², evenals de door de wet toegelaten erfovereenkomsten,]² voorwaardelijk werden toegestaan door de vrederechter, maar door de beschermde persoon werden verricht zonder dat die voorwaarden in acht werden genomen, zijn deze handelingen rechtens nietig.

§ 3. De nietigheid kan uitsluitend door de beschermde persoon en zijn bewindvoerder worden ingeroepen. [¹ De nietige handeling kan tijdens de duur van de beschermingsmaatregel bevestigd worden door zijn bewindvoerder of, ingeval het een handeling betreft bedoeld in de artikelen 905, 1397/1 en 1478, vierde lid, [² of een door de wet toegelaten erfovereenkomst,]¹ door de beschermde persoon. Als het om een in de artikelen 499/7, 905, 1397/1 en 1478, vierde lid [² of een door de wet toegelaten erfovereenkomst,]² bedoelde handeling gaat, verleent de vrederechter een bijzondere machtiging aan de bewindvoerder of, in voorkomend geval, aan de beschermde persoon.]¹ [³...]³

Wanneer de beschermde persoon als zodanig wordt toegelaten tot herstel in zijn recht tegen zijn verbintenissen, kan hetgeen ten gevolge van die verbintenissen is betaald tijdens de bescherming van hem niet worden teruggevorderd, tenzij bewezen is dat het betaalde hem tot voordeel heeft gestrekt.

§ 4. Dit artikel is van toepassing op de handelingen die de beschermde persoon die zich laat bijstaan, heeft gesteld in strijd met artikel 498/1.

W. 17.03.2013, art. 48; Inwerkingtreding: 01.09.2014 (art. 233) zoals gewijzigd bij art. 22 W. 12.05.2014

(1) W. 12.05.2014, art. 14; Inwerkingtreding: 01.09.2014

(2) W. 31.07.2017, art. 7 (BS 01.09.2017); Inwerkingtreding: 01.09.2018 (art. 73)

(3) W. 21.12.2018, art. 14 (BS 31.12.2018); Inwerkingtreding: 01.03.2019 (art. 98)

[Art. 493/1. De vordering tot nietigverklaring verjaart door verloop van vijf jaren.

Deze termijn loopt tegen de beschermde persoon vanaf het tijdstip waarop hij van de betwiste handeling kennis heeft gekregen, of vanaf de betekening die hem ervan is gedaan na afloop van de opdracht van de bewindvoerder.

De termijn loopt tegen zijn erfgenamen vanaf het tijdstip waarop zij kennis ervan hebben gekregen of vanaf de betekening die hun ervan is gedaan na het overlijden van hun rechtsvoorganger.

De verjaring die tegen de beschermde persoon is begonnen lopen, loopt verder tegen de erfgenamen.

De beschermde persoon of zijn erfgenamen kunnen echter, ook na verloop van die termijn, vergoeding voor geleden schade vorderen van de medecontractant die te kwader trouw was.]

W. 17.03.2013, art. 49; Inwerkingtreding: 01.09.2014 (art. 233) zoals gewijzigd bij art. 22 W. 12.05.2014

[Art. 493/2. Elke handeling die is verricht voordat de rechterlijke beschermingsmaatregel gevolgen had, kan worden vernietigd, indien [¹ de oorzaak van de beschermingsmaatregel getroffen op grond van artikel

488/1]¹ kennelijk bestond ten tijde van het verrichten van die handelingen.]

W. 17.03.2013, art. 50; *Inwerkingtreding: 01.09.2014 (art. 233) zoals gewijzigd bij art. 22 W. 12.05.2014*

(1) W. 25.04.2014, art. 189 (BS 14.05.2014); *Inwerkingtreding: 01.09.2014*

[**Art. 493/3.** Na het overlijden van de beschermde persoon kunnen de door hem ten bezwarende titel verrichte handelingen niet worden betwist op grond van zijn gezondheidstoestand, dan voor zover de rechterlijke bescherming was uitgesproken of gevorderd voor zijn overlijden, tenzij het bewijs van wilsonbekwaamheid uit de betwiste handeling zelf voortvloeit.]

W. 17.03.2013, art. 51; *Inwerkingtreding: 01.09.2014 (art. 233) zoals gewijzigd bij art. 22 W. 12.05.2014*

[Hoofdstuk II/1. Het bewind]

W. 17.03.2013, art. 52; *Inwerkingtreding: 01.09.2014 (art. 233) zoals gewijzigd bij art. 22 W. 12.05.2014*

[Afdeling I. Definities]

W. 17.03.2013, art. 53; *Inwerkingtreding: 01.09.2014 (art. 233) zoals gewijzigd bij art. 22 W. 12.05.2014*

[**Art. 494.** Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

a) beschermde persoon: een meerderjarige persoon die door een beslissing genomen overeenkomstig artikel 492/1 onbekwaam werd verklaard om één of meerdere handelingen te stellen;

b) bewindvoerder over de persoon: persoon die de beschermde persoon bijstaat of vertegenwoordigt bij het stellen van handelingen met betrekking tot zijn persoon waarvoor hij onbekwaam werd verklaard overeenkomstig artikel 492/1;

c) bewindvoerder over de goederen: persoon die de beschermde persoon bijstaat of vertegenwoordigt bij het stellen van handelingen met betrekking tot zijn goederen waarvoor hij onbekwaam werd verklaard overeenkomstig artikel 492/1;

d) vertrouwenspersoon: persoon die als bemiddelaar optreedt tussen de bewindvoerder over de persoon, de bewindvoerder over de goederen en de beschermde persoon, de mening vertolkt van de beschermde persoon in de bij de wet bepaalde gevallen indien hij daar zelf niet toe in staat is of hem ondersteunt bij het uiten van zijn mening ingeval hij dit niet zelfstandig kan en toezicht uitoefent op de goede werking van het bewind;

e) bijstand: het optreden van de bewindvoerder ter vervolgmaking van de rechtsgeldigheid van een handeling gesteld door de beschermde persoon zelf;

f) vertegenwoordiging: het optreden van de bewindvoerder in naam en voor rekening van de beschermde persoon;

g) beheer: het optreden van de bewindvoerder door het stellen van handelingen met betrekking tot de goederen die niet vatbaar zijn voor vertegenwoordiging.]

W. 17.03.2013, art. 54; *Inwerkingtreding: 01.09.2014 (art. 233) zoals gewijzigd bij art. 22 W. 12.05.2014*

[Afdeling II. Ontstaan van het bewind]

W. 17.03.2013, art. 55; *Inwerkingtreding: 01.09.2014 (art. 233) zoals gewijzigd bij art. 22 W. 12.05.2014*

[**Art. 495.** Het bewind over beschermde personen ontstaat wanneer de vrederechter:

- een rechterlijke beschermingsmaatregel beveelt overeenkomstig artikel 492/1 en een persoon die de beschermde persoon bijstand verleent bij het stellen van handelingen moet worden aangewezen;

- een rechterlijke beschermingsmaatregel beveelt overeenkomstig artikel 492/1 en een persoon die de beschermde persoon vertegenwoordigt bij het stellen van handelingen moet worden aangewezen.]

W. 17.03.2013, art. 56; *Inwerkingtreding: 01.09.2014 (art. 233) zoals gewijzigd bij art. 22 W. 12.05.2014*

[Afdeling III. Organisatie van het bewind]

W. 17.03.2013, art. 57; *Inwerkingtreding: 01.09.2014 (art. 233) zoals gewijzigd bij art. 22 W. 12.05.2014*

Art. 496. Iedere persoon voor wie geen rechterlijke beschermingsmaatregel bedoeld in artikel 492/1 werd genomen kan, ten overstaan van de vrederechter van zijn verblijfplaats of, bij gebrek daaraan, van zijn woonplaats of ten overstaan van een notaris een verklaring afleggen waarin hij zijn voorkeur te kennen geeft omtrent de aan te wijzen bewindvoerder of vertrouwenspersoon indien de vrederechter een rechterlijke beschermingsmaatregel zou bevelen.

In dezelfde verklaring kunnen een aantal beginselen worden opgenomen die de bewindvoerder met een opdracht van vertegenwoordiging in acht moet nemen bij de uitoefening van zijn opdracht.

Van deze verklaring wordt een authentieke akte opgesteld. De vrederechter met bijstand van de griffier kan zich op verzoek en op kosten van de verzoeker, zelfs buiten zijn kanton, naar diens verblijfplaats of woonplaats begeven om een verklaring op te nemen.

Binnen vijftien dagen na het afleggen van voormelde verklaring laat de griffier of de notaris deze verklaring opnemen in een centraal register dat wordt bijgehouden door de Koninklijke Federatie van het Belgisch notariaat.

De Koning bepaalt de nadere regels inzake oprichting, beheer en raadpleging van het centraal register. De Koning bepaalt welke overheden gratis toegang tot het centraal register hebben. De Koning bepaalt het tarief van de kosten voor de opneming van de verklaringen.

[1...]¹

De in het eerste lid bedoelde persoon kan op ieder moment op dezelfde wijze als bepaald in het eerste en tweede lid de verklaring herroepen en desgevallend een nieuwe voorkeur uitdrukken. Er wordt voorts gehandeld zoals bepaald in de vorige leden. De vrederechter of notaris voor wie de herroeping plaatsheeft, stelt de vrederechter of notaris voor wie de oorspronkelijke verkla-